

Hvornår giver puljer mening?

Bjarne Ibsen

Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund
Syddansk Universitet

"For at sige det barsk og kort: Offentlige tilskud kan, (...), føre den åbenbare risiko med sig, at der holdes liv i noget, som allerede er dødt. De kan konservere og balsamere så grundigt, at selv inderkredsen tror, at balsamerede lig repræsenterer en særlig agtværdig form for liv"

(Helge Grell, som indtil 1965 var formand for De Danske Ungdomsforeninger)

RESSOURCER ER NØDVENDIGE
MEN ER ALDRIG 'NEUTRALE'

Ressourcer er nødvendige

- Alle organisationer er afhængige af ressourcer
- Ekstern økonomisk støtte giver bedre mulighed for at realisere mål
- Det afgørende er
 - Hvilken slags ressource organisationen har?
 - Hvor ressourcerne kommer fra?
 - Og hvordan de opnås?

Følger af ekstern økonomisk støtte

- Organisationer vil tilpasse sig forventninger fra de vigtigste ressourcekilder:
 - Medlemmer
 - Offentlig støtte
 - Sponsorer
- Afhængighed af ekstern støtte kan resultere i
 - Målforskydning og indskrænkning i handlefrihed
 - Større professionalisering og mere bureaukrati
 - Svagere medlemsindflydelse

OFFENTLIGE PULJER

Forsøgs- og udviklingsprogrammer

- I 1970'erne forsvandt den stærke tro på forestillingen i de skandinaviske velfærdsstater om at central politik og planlægning baseret på forskning fører til et bedre samfund (top down)
- I stedet opstod ideen om at man i højere grad måtte eksperimentere sig frem til de gode løsninger (bottom up)
 - Decentralisering
 - Mangfoldighed frem for ensretning
 - Demokrati frem for eksperter
 - Løsninger må udvikles tæt på praksis

De store forsøgs- og udviklingsprogrammer

- Sociale udviklingsprogram (SUM)
 - 10-punkts programmet for folkeoplysning (1985-88)
 - 7-punkts programmet for skolens udvikling (derunder skolens som lokalt kulturcenter) (1987)
 - Idrætspolitisk idéprogram (IPIP) (1998)
-
- ✓ Store brede programmer
 - ✓ Central komité (uafhængig af ministeriet) bestemte, hvem der kunne få penge
 - ✓ Evaluering

Afløst af målrettede statslige puljer

- De store forsøgsprogrammer blev langsomt afløst af en anden typer programmer, bl.a. disse inden for idræt:
 - Integration gennem deltagelse i idræts- og foreningslivet
 - Idræt for ældre
 - Idræt for vanskeligt stillede børn
 - Forebyggelse mod overvægt
 - Gang i Danmark
 - Breddeidrætskommuner
- Adskiller sig fra de store programmer ved at være
 - Meget mindre (ofte få millioner kr.)
 - Tager sigte på at realisere centralt bestemte mål
 - Lægger mindre vægt på 'forsøg'
 - Fordelingen af pengene sker i ministeriet
 - Evaluering af om målene for programmet opnås (effekt mål)

TRE FORMER FOR OFFENTLIG STØTTE TIL FOLKEOPLYSNING

Tilskudsformer for offentlig støtte til frivillige organisationer

		<i>Hvilke krav stilles til, hvordan pengene skal anvendes?</i>	
		<i>Grundstøtte</i>	<i>Aktivitetsstøtte</i>
<i>Hvordan opnås en bevilling?</i>	<i>Rammebevilling</i>	<p>Årlig bevilling til <u>hele organisationen</u> som er fastlagt i lovgivning eller følger forholdsvis faste traditioner for støtte.</p> <p>Få eller ingen specifikke krav til, hvad støtte bruges til, kontrol deraf mv.</p>	<p>Årlig samlet bevilling til <u>hele organisationen</u> som et resultat af forudgående forhandling.</p> <p>Specifikke krav til bevillingens anvendelse med præciserede mål, succeskriterier samt kontrol af realiseringen deraf.</p>
	<i>Projektbevilling</i>	<p>Tilskud efter ansøgning om støtte fra en pulje eller en budgetpost til fremme af et afgrænset formål.</p> <p>Få eller ingen specifikke krav til, hvad støtten skal bruges til, kontrol deraf mv.</p>	<p>Tilskud efter ansøgning om støtte fra en pulje eller en budgetpost til fremme af et afgrænset formål.</p> <p>Specifikke krav til bevillingens anvendelse med præcisering af mål, succeskriterier samt kontrol af realiseringen deraf.</p>
	<i>Præstationsbevilling</i>	<p>Støtte i forhold til den tilslutning organisationen har (fx et beløb pr. medlem).</p> <p>Der stilles alene krav til organisationsformen, og at organisationen har et almennyttigt formål.</p>	<p>Støtte i forhold til en række definerede præstationsmål efter benchmarking princippet.</p> <p>Det kan fx være aktivitetsmål eller rekruttering af bestemte grupper.</p>

Hvordan støttes frivillige organisationer?

		<i>Hvilke krav stilles til, hvordan pengene skal anvendes?</i>	
		<i>Grundstøtte</i>	<i>Aktivitetsstøtte</i>
<i>Hvordan opnås en bevilling?</i>	<i>Rammebevilling</i>	<ul style="list-style-type: none"> ⌘ Statsstøtte til idrætsorganisationer i DK ⌘ Statsstøtte til børne- og ungdomsorganisationer (DUF) 	
	<i>Projektbevilling</i>	<ul style="list-style-type: none"> ⌘ Statsstøtte til social- og sundhedsorg. ⌘ Kommunal støtte til sociale org. 	
	<i>Præstationsbevilling</i>	<ul style="list-style-type: none"> ⌘ Kommunal støtte til FOLKEOPLYSNING (foreninger og aftenskoler) 	

Virksomheden af forskellige måder at støtte organisationerne

Støtteform	Politiske mål	Foreningernes interesser
Rammebevilling og grundstøtte	Lille statslig indflydelse på organisationernes prioritering af statsstøttens anvendelse. Men organisationernes orienterer sig mod statens forventninger.	Stor frihed til at varetage medlemsforeningernes interesser. Svage økonomiske incitamenter til at gøre sig attraktiv i forhold til foreningerne
Rammebevilling og aktivitetsstøtte	Giver større mulighed for at staten kan fremme specifikke politiske mål.	Svækker organisationernes orientering mod egne medlemsforeningers ønsker
Præstationsbevilling og grundstøtte	Lille politisk indflydelse på støttens anvendelse.	Stærk orientering mod foreningernes interesse og behov
Præstationsbevilling og aktivitetsstøtte	Stor politisk indflydelse på, hvad organisationerne skal beskæftige sig med.	Organisationernes orientering mod foreningerne vil være bestemt af de parametre, som statens støtte er bestemt af.